

ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Доцент кафедри економічної безпеки ННІПФПСКМ
НАВС к.ю.н., доцент Шевчук О.О.

Поняття економічної безпеки стало актуальним в Україні з моменту проведення активних реформ в економіці. Аналіз світового досвіду показує, що поняття економічної безпеки добре відоме в практиці діяльності управлінських структур Заходу, причому економічна безпека розглядається, як правило, як складова національної безпеки.

Отже, національна економічна безпека є таким станом економіки й інститутів влади, при якому забезпечується гарантований захист національних інтересів, гармонійний,

соціально спрямований розвиток країни в цілому, достатній економічний та оборонний потенціал навіть при найбільш несприятливих варіантах розвитку внутрішніх і зовнішніх процесів.

Поняття національної безпеки істотно ширше за поняття економічної безпеки і включає такі складові, як військова, екологічна, інформаційна, соціальна, енергетична, економічна й інші види безпеки. Усі ці складові національної безпеки тісно взаємозв'язані і взаємодоповнюють один одного: кожний з видів національної безпеки може достатньо яскраво виявлятися у сфері дії іншого, доповнюючи або послабляючи його вплив. Так, наприклад, не може бути військової безпеки при слабкій і неефективній економіці, так само, як не може бути одночасно ні військової, ні економічної безпеки в суспільстві, що роздирається соціальними конфліктами. Але все-таки базисом національної безпеки продовжує залишатися економічна безпека.

У зв'язку з тим, що поняття економічної безпеки порівняно недавно стало об'єктом наукових розробок, у вітчизняній літературі спектр різних підходів до трактування цього терміна виявився вельми широким:

якісно певний стан економіки країни, який з погляду суспільства бажано зберегти або розвинути в прогресуючих масштабах;

можливість і готовність економіки забезпечити гідні умови життя й розвитку особи, соціально-економічну та військово-політичну стабільність суспільства і держави, протистояти впливу внутрішніх і зовнішніх загроз;

найважливіша якісна характеристика економічної системи, визначальна її здатність підтримувати нормальні умови життєдіяльності населення, стійке забезпечення ресурсами розвитку народного господарства, а також послідовну реалізацію національно-державних інтересів України;

рівень розвитку економіки, який забезпечує економічну, соціально-політичну і військову стабільність в умовах дії несприятливих чинників;

сукупність умов і чинників, що забезпечують незалежність національної економіки, її стабільність і стійкість, здатність до постійного оновлення й самовдосконалення;

це не тільки захищеність національних інтересів, а й готовність і здатність інститутів влади створювати механізми реалізації та захисту національних інтересів розвитку вітчизняної економіки, підтримку соціально-політичної стабільності суспільства;

характеристика національного господарського комплексу і його складових з погляду його здатності до прогресуючого розвитку шляхом стійкого зростання добробуту всіх верств населення в умовах соціальної й економічної стабільності та ефективної міжнародної співпраці, спрямованої на позитивне вирішення внутрішніх і зовнішніх проблем, що створюють загрози життєвим інтересам суспільства.

Перелік визначень поняття економічної безпеки можна було б продовжувати, оскільки сама проблема економічної безпеки стала об'єктом дослідження багатьох учених.

Різноманітність трактувань терміна «економічна безпека», проте, дає підстави для загального висновку, а саме: економічна безпека не одновимірне поняття, а комплексне, оскільки включає безліч аспектів і зумовлена дією багатьох чинників і обставин.